

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/ 407
Toplantı Tarihi/Sayısı : 14.2.2024/38
Karar Numarası : 2024/143
Başvuran : C. V.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi :
1) Diyarbakır 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Müdürlüğü
2) Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
3) Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın başka ceza infaz kurumuna nakil edilme talebine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle;

a. Diyarbakır 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna naklinin yapılması talebiyle başvuruda bulunduğu,

b. Nakil talebinin Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından kabul edildiğini, ancak daha önceden bulunmuş olduğu ve gönüllü nakil ile ayrıldığı Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu'nun kararı ile naklinin uygun görülmediğinin kendisine bildirildiğini,

c. Söz konusu İdare ve Gözlem Kurulu Kararının kendisine tebliğinin sağlanmadığını bu nedenle bu karara karşı olarak ilgili infaz hakimliğine başvuruda bulunamadığını iddia etmekte ve mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir.

3. Muhatap Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın her ne kadar kendi isteği ile kurumdan nakledilmiş ise de; kurumun hükümlü hakkında verilmiş olan disiplin cezalarına istinaden asayiş ve güvenlik nedeni ile bir çok kez bakanlıktan nakil talebinde bulunduğu,

b. Başvuranın Kurumda bulunduğu 2009 ile 2017 yılları arasında, almış olduğu disiplin cezalarının içerisinde kavga, tutuklu hükümlü içerisinde baskı kurarak kurum idaresini zor durumda bırakma ve en önemlisi Kurumda erkek mahpuslarla kadın mahpusların buluşturulması eylemini organize edenlerle birlikte hareket ettiği gerekçesiyle disiplin cezası aldığı, bu konu ile ilgili infaz koruma memurlarının görevinden uzaklaştırıldığı, olaylara sebebiyet veren başvuranın Kuruma tekrar nakil gelmesinin uygun olamayacağı kanaatine varıldığı,

c. Bakanlığın Kuruma gönderdiği nakil onayında da, özetle “kurumlara nakil olarak gönderilecek

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

olan listede yer alan tutuklu hükümlüler arasında güvenlik riski olarak görülen mahkumların nakillerinin iptali için gözlem kurulu kararı alınarak gönderilmesi istenmiştir.” denildiği,

d. Sayılan nedenlerle başvuranın kuruma tekrardan nakil olarak gelmesinin güvenlik açısından büyük risk oluşturacağı kanaatine varıldığı ve adı geçen hükümlünün kuruma nakledilmesinin İdare ve Gözlem Kurulunca uygun görülmediği hususları ifade edilmiştir.

4. Muhatap Diyarbakır 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 27/9/2021 tarih ve .../... sayılı nakil emri ile yol masrafını ödemesi koşuluyla Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakli uygun görüldüğü, ancak başvuranın uygun görülen nakli ile ilgili olarak Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 5/10/2021 tarih ve ... sayılı yazısında, "Otomatik Nakil Sistemi" kapsamında Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakli uygun görülen başvuranın naklinden, Muş Cumhuriyet Başsavcılığının 01/10/2021 tarihli ve B.M. 2021/... sayılı yazı ekindeki İdare ve Gözlem Kurulu kararı uyarınca vazgeçildiği, cezasının infazına devam olunmasını, ayrıca "Elektronik Nakil Uygulama Esasları" 23'üncü maddenin "...Daha önce kaldığı kuruma nakli uygun görülen, ancak bu yer ceza infaz kurumu tarafından alınan idare ve gözlem kurulu kararı uyarınca naklinden vazgeçilen kişiler, emrin iptal tarihini takip eden 3 aylık süre içerisinde aynı kurum ya da kurumlara nakil talebinde bulunamayacaklardır." hükmünün ilgiliye tebliğinin istenildiği, bunun üzerine başvuranın Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna uygun görülen naklinin iptal edildiği, durumun 08/10/2021 tarihinde başvurana tebliğ edildiği hususları ifade edilmiştir.

5. Muhatap Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. 5/6/2015 tarihli ve 167 No.lu Genelgenin "Hükümlülerin Kendi İstekleri ile Nakilleri" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde; "*Disiplin nedeniyle ayrıldıkları kurumlar hariç, talep ettikleri kurumlarda daha önce kalmış iseler, Bakanlıkça değerlendirilmek üzere; kendileri, diğer hükümlüler veya kurum açısından somut gerekçelerle güvenlik riski oluşturup oluşturmayacakları hususunda bu yer idare ve gözlem kurulunun taleple ilgili görüşünün alınmış olması*" gerektiğinin hüküm altına alındığı,

b. Elektronik Nakil Uygulama Esasları'nın 23'üncü maddesinde de "*Nakli uygun görülen kişi daha önce bu kurumda kalmışsa ve iadesi uygun değilse en geç nakil emrinden sonraki 5 gün içerisinde Bakanlık tarafından değerlendirilmek üzere; gidecekleri yer ceza infaz kurumu tarafından, kendileri, diğer hükümlüler veya kurum açısından somut gerekçelerle güvenlik riski oluşturup oluşturmayacakları hususunda idare ve gözlem kurulu alınarak Bakanlığa ve kişinin bulunduğu yer Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilecek; Bakanlık tarafından naklin uygun olacağı veya iptal edildiği yönünde emir gelmeden nakil yapılmayacaktır....*" hükmüne yer verildiği,

c. Bu kapsamda, başvuranın daha önce barındırıldığı ve naklinin uygun görüldüğü Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu tarafından alınan 30/9/2021 tarihli ve 2021/... sayılı İdare ve Gözlem Kurulu Kararı ile kişinin naklinin uygun bulunmadığı bu doğrultuda anılan İdare ve Gözlem Kurulu Kararındaki somut gerekçelere istinaden adı geçen söz konusu naklinden vazgeçildiği hususları ifade edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. 5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

7. Aynı Kanun'un 17' nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya

da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesine göre: "(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, b) Kurumda incelenmekte ve araştırılmakta olan bir başvuruyla sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, c) Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, d) Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği, e) Belli bir konuyu içerip içermediği, f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir."

9. Mezkur Yönetmelik'in "Ön inceleme üzerine verilecek kararlar" başlıklı 49'uncu maddesine göre: (1) Başvurunun, 48'inci maddede yer alan şartlardan herhangi birini taşımaması hâlinde incelenemezlik kararı verilir. (2) Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesi ilgili taraftan talep edilmeden yapılan başvuru hakkında ilgili tarafa gönderme kararı verilir.

10. Mezkur Yönetmelik'in "Karar Türleri" başlıklı 65'inci maddesine göre "(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

11. Mezkur Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesinin birinci fıkrasına göre ise; "Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın farklı ceza infaz kurumuna nakil talebi konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

13. 29.12.2004 tarihli ve 25685 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 53'üncü maddesinin birinci fıkrasına göre; "Hükümlüler, kendi istekleri veya toplu sevk, disiplin, asayiş ve güvenlik, hastalık, eğitim, öğretim, suç ve yargılama yeri nedenleriyle başka bir kuruma nakledilebilirler."

14. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 3'üncü maddesine göre; "Bakanlık, Adalet Bakanlığını; Genel Müdürlük, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünü" ifade eder. Anılan Yönetmelik'in 127'nci maddesinin sekizinci fıkrasına göre; "Hükümlülerin nakil işlemleriyle ilgili esas ve usuller Bakanlık tarafından belirlenir."

15. Adalet Bakanlığının 05/06/2015 tarihinde kabul edilerek yürürlüğe konulan 167 sayılı Ceza İnfaz

Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu Genelgenin “Hükümlülerin Kendi İstekleri İle Nakilleri” başlıklı 15 inci maddesinin birinci fıkrasına göre: “(1) Hükümlülerin kendi istekleri ile buldukları kurumdan başka kuruma nakledilebilmeleri için; (...) h) Talep ettikleri ceza infaz kurumunda kendileri, diğer hükümlüler ve kurum açısından güvenlik riski oluşturmaması, ı) Disiplin nedeniyle ayrıldıkları kurumlar hariç, talep ettikleri kurumlarda daha önce kalmış iseler, Bakanlıkça değerlendirilmek üzere; kendileri, diğer hükümlüler veya kurum açısından somut gerekçelerle güvenlik riski oluşturup oluşturmayacakları hususunda bu yer idare ve gözlem kurulunun taleple ilgili görüşünün alınmış olması, j) Bakanlık tarafından dönem itibariyle isteğe bağlı nakle kapatılmış olmaması, gerekir”

16. 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin “Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü” başlıklı 43’üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi şu şekildedir: “(1) Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır: (...) Hükümlü ve tutukluların sevk ve nakil işlerini yürütmek, (...)”

17. Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu 70817034-010.06.01/2015-585 sayılı Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü Genelgesi'nin 22'nci maddesinin beşinci fıkrasına göre; “Ağır ceza Cumhuriyet başsavcılıkları, merkez ve bağlı ceza infaz kurumlarının birinden diğerine nakil olmak isteyen hükümlü ve hükümözlülerin taleplerini, kapasitesi, sınıfına uygun bulunması, mevcudu, asayiş durumu, güvenlik, aileye olan yakınlığı ve sosyal çevre gibi hususları göz önüne alarak, bu genelgede belirtilen esaslar dâhilinde, takdir ederek sonuçlandırarak, bu tür talepleri Bakanlığa göndermeyecektir. Ancak; hükümlülerin diğer ceza infaz kurumlarına nakil talepleri Bakanlık tarafından değerlendirilecektir.”

18. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 56'ncı maddesinin ikinci fıkrasına göre; “Hükümlüye, kurum en üst amirine veya görevlendirdiği bir personele, talep veya şikâyetlerini her gün bildirme olanağı tanınır. Talep veya şikâyetler, ilgisine veya konusuna göre yargı mercilerine veya diğer yetkili makamlara iletilir. Talep veya şikâyet konusu başvurunun sonucu hakkında hükümlü, geciktirilmeden bilgilendirilir.”

19. Ülke genelinde, ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların; hastalık, disiplin, güvenlik, özellikle toplu nakiller ve tutukluların mahkeme nedeniyle yapılan nakilleri sonucu, ceza infaz kurumlarının kapasiteleri günâşırı değişmektedir. Genel Müdürlük tarafından Kurumumuza iletilen yazılarda; nakil taleplerinin incelenmesinde kurumun kapasitesi, güvenliği ve hangi suç türüne ait odaların bulunduğu, kişilerin can güvenliğine ilişkin olarak, talepte bulunanın hasım olarak bildirdiği bir kişinin talep ettiği kurumda bulunup bulunmadığı gibi hususların göz önünde bulundurulduğu, bu nedenle her talebin uygun değerlendirilemediği, ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin nakil talepleri Genel Müdürlüğe ulaştığı anda talep edilen kurumların kapasitelerinin o günkü veriler göz önüne alınarak değerlendirildiği ve verilerin günâşırı değiştiği bildirilmektedir.

20. Kurumumuz tarafından anlık kapasite değişikliklerinin ve her başvuranın talep durumunun tespit edilmesi mümkün değildir. Başvuru dilekçesinde yer alan somut koşullar değerlendirildiğinde nakil talepli başvurunun Anayasa'nın 17'nci maddesi ile İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol uyarınca kötü muamele yasağı kapsamında ele alınabilecek bir başvuru olmadığı ve başvurunun ulusal önleme mekanizması kapsamında incelenemeyeceği sonucuna varılmıştır.

21. Bununla birlikte başvuru dilekçesi ile muhatap idareler tarafından gönderilen bilgi ve belgeler incelendiğinde; başvuranın nakil talebinin reddine ilişkin tarafına yapılan tebliğe yönelik yaptığını iddia ettiği itirazlara/taleplere ilişkin herhangi bir belge sunmadığı, konuya yönelik idare tarafından kendilerine yapılan bir talep veya itirazdan bahsedilmediği bunun yanında idare tarafından gönderilen eklerde yer alan farklı tarihli nakil

taleplerinde başvuranın farklı coğrafi bölgelerde yer alan il ve ilçelerde bulunan ceza infaz kurumlarından birine nakline ilişkin talepte bulunduğu ve 19/1/2022 ve 14/4/2022 tarihli nakil talep dilekçelerinde Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna naklini talep etmediği anlaşılmaktadır.

22. Bu kapsamda nakil talebine ilişkin başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı gerekçesiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

14/2/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

İsmailAYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye